

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně **A. M.**, zastoupené JUDr. Lenkou Zrnovskou, advokátkou se sídlem Revoluční 66, Liberec, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 4. 2005, čj. OAM-2947/VL-19-P07-R3-2002, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Az 5/2005, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 19. 9. 2005, č. j. 59 Az 5/2005 - 39,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Lenky Zrnovské **s e u r č u j e** částkou 1075 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 8. 2002, čj. OAM-2947/VL-19-P16-2002, bylo zastaveno řízení o udělení azylu se žalobkyní (dále též „stěžovatelka“) podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 6. 2003, čj. 28 Az 172/2003-26, bylo toto rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Rozhodnutím žalovaného ze dne 5. 3. 2004, čj. OAM-2947/VL-19-K04-2002, nebyl žalobkyni udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu; současně na ni nebyla vztažena

překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 4. 8. 2004, čj. 59 Az 26/2004-31, bylo toto rozhodnutí zrušeno pro vady řízení a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení, neboť žalovaný nedostatečně zjistil skutečný stav věci a neopatřil dostatečné podklady pro rozhodnutí.

Rozhodnutím žalovaného označeným v záhlaví tohoto rozsudku nebyl žalobkyni udělen azyl v České republice podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu; současně na ni nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Podle žalovaného byly důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu její ekonomické potíže v Arménii i v Ruské federaci, problémy s obyvatelstvem ruské národnosti v Ruské federaci a snaha o legalizaci pobytu na území České republiky. Žalovaný uvedl, že z výpovědi žalobkyně jasně nevyplývalo, že důvodem nepřátelského chování sousedů vůči ní byla její arménská národnost. Informace podávané žalobkyní se navíc různily, protože je žalovaný označil za nedůvěryhodné. Tvzení, že jí policie na základě ústní stížnosti na jednání soukromých osob nepomohla, žalobkyně nijak nedoložila a ojedinělé útoky proti občanům arménské národnosti nemají podle informací českého zastupitelského úřadu v Moskvě rasový podtext. Žalovaný se zabýval rovněž možnostmi vnitřní migrace žalobkyně, případně její emigrace do Arménie a neshledal vážnější důvody, které by stěžovatelce bránily využít možnosti vnitřní migrace a z problematického Stavropolského kraje se vystěhovat. Žalobkyně navíc uvedla, že v Arménii ani v Sankt Petěrburku neměla národnostní problémy, ale nemůže tam zůstat trvale, neboť tam nemá u koho žít a nenajde si tam zaměstnání. Podle žalovaného není toto tvrzení azylově relevantní, neboť žalobkyně není nezletilou osobu bez doprovodu, kde by se tato skutečnost musela zohlednit. Žalovaný dospěl k závěru, že hlavním důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu byla snaha o legalizaci pobytu, což však není zákonný důvod pro udělení azylu. Proto nebyl žalobkyni udělen azyl podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Žalovaný se dále vyjádřil k neudělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a obsáhle se vypořádal i s neexistencí překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 19. 9. 2005, čj. 59 Az 5/2005-39, byla zamítnuta žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného. Soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že žalobkyně nenaplnila důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že měla problémy se soukromými osobami ve Stavropolském kraji, tedy v regionu, kde je diskriminace a xenofobie nejvíce patrná. Žalobkyně se však nepokusila nalézt účinnou ochranu v jiné části Ruské federace, ale své problémy řešila v roce 2001 odjezdem do České republiky. Rovněž skutečnost, že se žalobkyně do Ruské federace vrátila a v Sankt Petěrburku, kde si vyřídila vízum, i podle svých slov problémy neměla, podle soudu nasvědčuje tomu, že v jiné části země původu mohla nalézt ochranu. Potíže související s návratem a registrací v jiné části země původu jsou podle soudu sociálního a ekonomického rázu, nikoliv však azylově rozhodné; přesídlení v rámci Ruské federace nevylučují ani zprávy o zemi původu. Jelikož je stěžovatelka státní občankou Ruské federace, nezabýval se soud úvahami žalovaného o možném přesídlení do Arménie. Námitky žalobkyně, že se správní orgán neřídil závazným právním názorem soudu poté, co jeho předchozí rozhodnutí bylo zrušeno, soud neshledal důvodnými, neboť žalovaný doplnil dokazování se žalobkyní, provedl doplňující pohovor a opatřil si další zprávy o zemi původu monitorující situaci osob kavkazské národnosti ve Stavropolském kraji. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatelka namítla nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu, jež bylo vydáno v rozporu se principem legitimního očekávání, neboť soud rozhodl v neprospěch žalobkyně s odkazem na skutečnost, která nebyla předmětem sporu – tedy s odkazem na možnost vnitřního přesídlení. Princip legitimního očekávání přitom implikuje

skutečnost, že pokud v průběhu řízení vyjde najevo, že z celého případu je sporná pouze určitá skutečnost a ostatní jsou nesporné, je nezbytné, aby se další řízení týkalo právě sporné skutečnosti a nikoliv skutečnosti nesporné. Předmětem sporu mělo být, zda v případě stěžovatelky mohlo být pronásledování soukromými osobami přičitatelné zemi původu v důsledku její nečinnosti při poskytování ochrany proti tomuto jednání. Stěžovatelka uvedla, že již dvě předchozí rozhodnutí žalovaného byla krajským soudem zrušena. V prvním rozhodnutí ze dne 27. 8. 2002 žalovaný nesprávně zastavil řízení podle § 25 písm. d) zákona o azylu, následně vydané rozhodnutí ze dne 5. 3. 2004 pak soud zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný ani soud však podle stěžovatelky v předchozích fázích řízení nepoukázaly na možnost přesídlení do jiné části Ruské federace. Podle stěžovatelky žalovaný disponoval již v době prvního meritorního rozhodnutí ze dne 5. 3. 2004 údaji o možnosti vnitřního přesídlení. Takové rozhodnutí však neučinil, což stěžovatelku vedlo k závěru, že žalovaný neshledal podmínky pro vnitřní přesídlení, protože se stěžovatelka k této otázce se v průběhu dalšího řízení již nevyjadřovala a nehledala na podporu této skutečnosti žádné důkazy. Nyní se v důsledku postupu žalovaného cítí být zkrácena na svých právech, neboť se nevyjádřila k otázce, kterou nepovažovala za spornou. Dále stěžovatelka poukázala na žalobní námitku, že závěr žalovaného týkající se této otázky nemá oporu ve spisech, když žaloba odkázala na zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA a Ministerstva vnitra Velké Británie svědčící o tom, že nemožnost přesídlení do jiné části Ruska znemožňuje i systém registrací v místě pobytu zvaný „*propiska*“. Reálná nemožnost usazení se v jiné části Ruska je více zřejmá ze zprávy Ministerstva zahraničí České republiky ze dne 1. 4. 2003, podle níž je vztah ruských obyvatel k obyvatelům severokavkazských republik ostražitý až nepřátelský. Podle této zprávy je systém „*propiska*“ uplatňován v rámci hlavních ruských center a eliminuje nevídaný příliv obyvatel do center s vyšší životní úrovní. Proto nemá oporu ve spisu závěr, že stěžovatelce nebránily žádné objektivní důvody ve využití institutu vnitřní migrace. Stěžovatelka je přesvědčena, že přestože nevysvětlila, proč se nemůže vystěhovat do jiné části země původu, neznamená to, že možnost přestěhování zde je. Žalovaný je povinen zjistit skutečný stav věci, tedy objektivní situaci v zemi původu, a k tomu si nemůže vystačit pouze s kusými informacemi poskytovanými žadatelem o azyl, nýbrž je povinen opatřit si patřičné informace o zemi původu a tyto informace při rozhodování zohlednit, což však žalovaný neučinil. Dále je stěžovatelka přesvědčena, že při posuzování možnosti vnitřního přesídlení není možné uplatňovat kritérium podle § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy zda žadateli o azyl hrozí stejné nebezpečí pronásledování i v ostatních částech země, ale pouze zda takto přemístěná osoba může v novém místě dosáhnout stejných práv jako obyvatele v tomto místě trvale usídlení. Systém „*propiska*“ však neumožňuje přesídleným osobám kavkazské národnosti požívat stejných práv jako ostatním občanům v daném místě pobytu, neboť neobdrží povolení k pobytu. Povolení k pobytu je však nezbytným požadavkem k tomu, aby osoba mohla být zaměstnána, popř. registrována na úřadu práce, obdržela zdravotní péči atd. Soud nemůže z toho, že se stěžovatelka v Sankt Petěrburku dvakrát krátkodobě zdržovala a obdržela zde vízum pro výjezd z Ruské federace, usuzovat na to, že by se tam mohla rovněž usadit, neboť k trvalému pobytu by musela obdržet výše uvedené povolení. Ze všech uvedených důvodů stěžovatelka navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 19. 9. 2005, čj. 59 Az 5/2005-39, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení; současně stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání a uvedl, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkázal na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatelky v průběhu řízení o udělení azylu. Podle žalovaného bylo prokázáno, že důvody žalobkyně pro udělení azylu jsou ekonomické potíže a snaha o legalizaci pobytu v České

republice. Žalovaný neshledal pochybení soudu a dodal, že právní úpravu pobytu cizinců obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí krajského soudu pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžovatelka je přesvědčena, že soud nesprávně posoudil otázku možnosti přesídlení v rámci země původu, což je skutečnost vylučující možnost nastoupení subsidiární ochrany formou udělení azylu. S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožnil a shledal naopak správným závěr krajského soudu, že stěžovatelka měla primárně využít ochrany v jiné části země původu, byť by takové přesídlení bylo dočasně spojeno s určitým sociálním či ekonomickým nekomfortem. Situaci žalobkyně nelze v souzené věci interpretovat tak, že by jí Ruská federace neposkytla ochranu před národnostním pronásledováním. Jinak řečeno, odešla-li žalobkyně před národnostním pronásledováním ze Stavropolské oblasti do České republiky, lze mít za to, že stejně účinnou ochranu před tímto pronásledováním jako Česká republika jí může poskytnout i její vlastní stát („stát, jehož státní občanství má“), tj. Ruská federace, byť na jiném místě a případně s nižším standardem hmotného či sociálního zabezpečení. Je-li tedy žalobkyně ruskou státní občankou a může-li se dovolat ochrany před národnostním pronásledováním u vlastního státu na jeho vlastním území, nejsou tu důvody pro udělení azylu ve státě jiném, jak věcně správně žalovaný uzavřel. Nelze tu navíc přehlížet, že azylové právo je mezinárodním podpůrným mechanismem; ochrany cizího státu může důvodně požívat ten, kdo se nemůže dovolat ochrany vlastního státu před pronásledováním z důvodů v zákoně i mezinárodní smlouvě vymezených. O takový případ se ale s ohledem na shora uvedené v případě stěžovatelky nejedná. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tedy není dán.

Další důvod kasační stížnosti je vymezen v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatelka vytkla napadenému rozhodnutí, že se nevypořádalo se skutečnostmi uvedenými ve zprávách Ministerstva zahraničních věcí USA, Ministerstva vnitra Velké Británie a Ministerstva zahraničních věcí České republiky, jež podle názoru stěžovatelky vylučují možnost vnitřního přesídlení v rámci Ruské federace, a to z důvodu existence tzv. „propisky“. Podle názoru Nejvyššího správního soudu však žalovaný i soud prvního stupně vzaly na vědomí obsah těchto zpráv vypovídající o tom, že registrace k pobytu je v některých částech Ruské federace složitější. Vyložily však, že přestože jsou s takovým postupem spojeny určité obtíže, jedná se o možnost využití ochrany země původu, která předchází udělení mezinárodní ochrany formou azylu a z tohoto důvodu dospěly

žalovaný i krajský soud k závěru, že žalobkyně se měla primárně pokusit využít institutu vnitřní migrace; s tímto názorem se Nejvyšší správní soud ztotožnil. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není dán.

Poslední důvod kasační stížnosti je vymezen v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle něhož lze podat kasační stížnosti z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít tato vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatelka vytkla rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelnost spočívající v tom, že krajský soud rozhodl v rozporu s principem legitimního očekávání; porušení tohoto principu spatřuje stěžovatelka v tom, že soud se ztotožnil s názorem žalovaného, že azyl nelze udělit, pokud nebyly vyčerpány vnitrostátní prostředky nápravy, v daném případě možnost přesídlení v rámci Ruské federace. Tento postup však nemohl založit nepřezkoumatelnost rozhodnutí soudu; poukaz stěžovatelky na to, že se otázkou vnitřního přesídlení žalovaný ani soud v rámci předchozích řízení nezabývaly, není na místě, neboť předešlá rozhodnutí žalovaného vykazovala vady, pročež je soud zrušil a uložil žalovanému pokračovat v řízení; v něm měla stěžovatelka povinnost tvrdit všechny relevantní skutečnosti pro udělení azylu. Nejvyšší správní soud tedy neshledal důvodnou namítanou nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu a proto dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není dán.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejich obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s., neboť neúspěšné žalobkyni náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s kasační stížností žalobkyně žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1 x 1000 Kč za jeden úkon právní služby – první poradu s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a 1 x 75 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů; celkem tedy odměna advokátky činí 1075 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. května 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

